

Minnen från Älvsala skola

Minnesanteckningar från 1983-08-16 gjorda av Carl Oskar Henrikson (f d ägare av skolan) efter ett långt samtal med Sven och Margareta Söderström.

Sven Söderström var fem år när familjen år 1912 flyttade till Västra Älvsala gård som arrendator. Brodern Harald föddes på Älvsala. En äldre broder, nu bosatt i Göteborg, och en syster fanns också i familjen.

När Sven Söderström började i skolan 1914 såg den annorlunda ut, liksom omgivningen.

Mitt emot uthuslängan stod tre äppelträd och troligen ett till, närmare diket. Tre äppelträd stod också där det nu växer björk och svarta vinbär. På gräsmattans plats odlades potatis mm. Källaren på sydvästra gaveln var mindre och enklare. Ingen dörr på sydsidan. Grusplan runt huset. Ingång dels via köket på norra gaveln dels på nordvästra sidan för skolbarnen. Där hängdes kläder och åts frukost.

Från utrymmet, korridoren, ledde en trappa upp till vinden och sovrummet. Vedförråd dels bredvid kaminen i skolsalen, dels i nedre hallen. Mellan korridorerna och köket fanns en dörr där nu är vägg och i köket en diskbänk.

I skolsalen fanns en upphöjd del med orgel, kateder, liten svart tavla och kartställ. Ofta cirka 20-24 skolbarn i olika klasser.

Lärarinnan fröken Hägglund gav upphov till många bittra reflektioner. Hon var stor och kraftig och en trevlig sällskapsmänniska. Hon var mycket uppskattad av skolstyrelsens ordförande kontraktsprosten du Rietz. Men mot barnen var hon mycket fordrande och ansåg att stryk var en lämplig uppfostringsmetod. (*Kommentar: Skolaga förbjöds i Sverige först 1958, innan dess hade lärarna ganska fria händer.*)

Många exempel gavs:

- Läxorna var många och långa. Psalmverser och katekes skulle läras utantill. Rätt ordning på alla meningar, hur meningslösa de än kunde förefalla barnen. En gång hade Sven blivit förhörd av sin far på morgonen och kunde då sin katekesläxa. Under förhöret blandade han ihop något, liksom en av hans kamrater. Sedvanligt straff var: fingrarna på bänken och ett hårt slag med rottingen. Reflexmässigt drog man undan händerna, men då upprepades proceduren till dess slaget träffade. Sven fick tummen så svårt slagen att märke syns än (efter 70 år).
- Före Svens tid, sägs det, att lärarinnan en gång hade tryckt ner en pojkes huvud i en vattenhink, vilket avbröts först när några äldre pojkar lyckades slå undan hinken.

- Flickorna straffades genom att flätorna vreds upp på den korta pekpinnen och flickorna lyftes i flätorna.
- Lärarinnan hade en favoritelev som hette Emma och klassen fick ibland sjunga: vi är alla träskallar, vi är alla träskallar utom Emma och jag etc.
- När skrivböckerna skulle delas ut och barnet som skulle hämta dem där framme inte hann fram snabbt nog slängde hon ut alla böckerna över klassen.
- När föräldrarna blev bekymrade över lärarinnans uppfostringsmetoder och talade med skolstyrelsens ordförande avfärdades kritiken med att hon var så duktig att undervisa, att barnen från Älvsala skola var väldigt kunniga i katekesen, bibeln och psalmboken etc.
- En gång blev bonden Nilsson, Bullandö, ilsken och ville ta i på skarpen. Lärarinnan gled undan men i köket klämde han ned henne på den varma spishällen till barnens stora förtjusning.
- En period var lärarinnan sjuk och den stackars vikarien, en pensionerad lärarinna, fick uppleva all återhållen livslust från barnen. När fröken Hägglund återkom tvingade hon en av flickorna att peka ut vilka som varit busiga. Sven var en av dem som blev utpekad.